

Boekbesprekingen

De Nederlandse Zonnediertjes.

F.J. Siemansma. Hoogwoud, Kon. Ned. Natuurhist. Ver., 1981. 118 blz., afbn., lit. opg. Prijs: f 11,- (leden KNNV f 9,35). Te bestellen door overmaking van dit bedrag op postgiro 13028 t.n.v. Bureau KNNV te Hoogwoud onder vermelding van het gewenste.

Met deze K.N.N.V.-uitgave is eindelijk een uitstekend determineerwerk voor zonnediertjes (Heliozoae) beschikbaar gekomen.

Iedereen die zich tot nu toe interesseerde voor deze Micro-organismen uit schoon zoetwater moest grote moeite doen de hierover aanwezige literatuur bijeen te krijgen omdat deze alleen in heel zeldzame boeken te vinden was. Naast de Standaardwerken 'Heliozoa d' Eaux douces' van E. Penard uit 1904 en Wailes' British Freshwater Rhizopoda and Heliozoa' Vol. V uit 1919 was er verder alleen nog het boek van H. Rainer (Die Tierwelt Deutschlands Bd. 56). Deze werken zijn voor de amateur hydro-bioloog nauwelijks te bemachtigen. Een leemte die deze nieuwe K.N.N.V.-uitgave volledig opvult.

Behalve een inleiding in de biologie van de Heliozoa, biedt dit werk een zeer duidelijke handleiding voor preparatie en determinatie van de Nederlandse Zonnediertjes. Bijzonder interessant zijn de eerste Raster-electronen-microscopische foto's van de uitsteeksel (spicula) van de zonnediertjes.

Verder zijn de tekeningen van de heer Siemansma bijzonder mooi en geven een grote steun bij de determinaties.

Evenals dit bij mij reeds is gebeurd, zal dit boekje bij vele hydrobiologen en amateur-hydrobiologen een vaste plaats innemen op de werktafel.

Ingo E. Spica.

Vleesetende planten.

Adrian Slack, foto's Jane Gate. Utrecht, enz., Het Spectrum, 1981. 207 blz., afbn., reg., lit. opg. Prijs: f 39,50.

Dit boek wordt terecht aangeprezen als "de meest complete gids die ooit op dit gebied werd gepubliceerd". Er wordt over circa 50 soorten uitgebreid informatie gegeven over het zelf kweken hetgeen verrassend makkelijk lijkt te zijn. Gelukkig wordt in het boek een lijstje van kwekers-leveranciers gegeven om aan materiaal te komen waarmee men kan beginnen. Lang niet alle soorten worden genoemd; dat kan ook niet in kort bestek want alleen al van *Drosera* (Zonnedaauw) zijn meer dan 100 soorten bekend en van *Urticularia* (Blaasjeskruid) onderscheidt men meer dan 150 soorten.

Sinds Darwin het beroemde boek "Insectivorous Plants" publiceerde in 1875, zijn er slechts enkele grote werken over vleesetende planten verschenen maar zonder uitzondering allemaal in het buitenland en doorgaans op hoog wetenschappelijk nivo. In de altijd goed verzorgde serie Spectrum Natuurgidsen is dan eindelijk dit door E. Stumpel-Rienks goed vertaalde werk versche-

ren waarin veel aandacht besteed wordt aan de verschillende boeiende vangmechanismen maar ook aan de schoonheid van vleesetende planten. Passieve en actieve vallen, de verschillende verteringssystemen en oecologie van de verschillende groepen worden uitgebreid en bijzonder mooi geïllustreerd behandeld.

Wat ik mis is een hoofdstuk over de ontwikkeling van de verschillende taxa want al lezend en kijkend kom je sterke staaltjes van convergente evolutie tegen.

Aan het eind van het boek is een verklarende woordenlijst te vinden en zijn drie aanhangsels opgenomen over cultuurhybriden van *Nepenthes* (Bekerplanten), over het kweken van *Sarracenia* (Trompetbekerplanten) en over het geslacht *Triophyllum* waarvan vermoed wordt dat één soort gedurende een deel van zijn leven ook vleesetend is. Dit laatste aanhangsel lijkt goed te illustreren hoe grondig dit boek is opgezet.

Douwe Th. de Graaf

Waterrijk; Flora en fauna van ons zoete water.

Midas Dekkers en Jan den Hengst. Utrecht/Antwerpen, Het Spectrum; 's-Graveland, Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten, 1981. 160 blz., afbn., reg. Prijs: f 34,50 (leden Ver. Beh. Natuurmonumenten f 29,50).

De eerste zin in het eerste hoofdstuk vormt de sleutel tot het gehele boek: "Water lijkt heel gewoon". Hoe ongewoon, ja hoe ongemeen boeiend water is, van welke kant je het ook bekijkt, laat dit boek duidelijk zien. Zien, in de eerste plaats, want het is rijk geïllustreerd met foto's, die een impressie geven van hoeveel moois en interessants er aan, op en in het zoete en brakke water van ons land te zien is. Nog steeds, ondanks alle aanslagen en vervuiling. De fotograaf Jan den Hengst beschrijft in zijn voorwoord hoe hij al als kind geboeid werd door alles wat er in de sloot krioelede en rondzwom. "Deze vroeger beleefde avonturen en een nooit bevredigde nieuwsgierigheid naar het typisch Hollandse van heel die onbekende leefgemeenschap in onze sloten hebben de basis gevormd voor dit boek". Hij is er in geslaagd deze jeugdliefde in foto's vast te leggen.

Toch is dit boek geen "plaatjesboek". Met de tekst van Midas Dekkers heb ik mij geen ogenblik verveeld. Hij heeft er geen wetenschappelijke verhandeling van gemaakt, maar slaagt er in een vlot geschreven relaas in, om -uitgaande van wat een ieder van ons wel weet- het bijzondere onder de aandacht te brengen van de vele verschillende gedaanten, waarin het oppervlaktewater zich aan ons voordoet. Hij beperkt zich daarbij gelukkig niet alleen tot "wat bloeit en groeit".

Foto's en tekst zijn een harmonisch boek geworden, waaraan een breed publiek veel plezier zal beleven, de professionele bioloog niet uitgezonderd.

Wanneer enige kritiek geuit moet worden, dan

geldt deze de zorg die aan de foto's is besteed. Naast zeer fraai fotowerk vind ik er nogal wat, waarin het groen te groen en het bruin te bruin is; verder enige onscherpte en hinderlijke krassen. Wat niet wegneemt dat ik het boek een rijk bezit vind.

A. M.

Ontdek N.W. Overijssel

Gerard Gonggrijp, Vic Langenhof, Wim Schroevers en Henk van Halm (eindredacteur). Amsterdam; IVN i.s.m. VARA, 1981. 288 blz., afbn., lit. opg. Prijs: f 75,- (leden Natuurmonumenten f 65,-, IVN f 59,50).

Na 'Ontdek de Veluwe', 'Ontdek het Mergelland' en 'Ontdek de Duinen' is 'Ontdek N.W. Overijssel' het vierde deel in de Ontdek-serie. De kwaliteit van deze serie is zo langzamerhand genoegzaam bekend en ook 'Ontdek N.W. Overijssel' stelt wat dat betreft niet teleur. Integendeel: op een goed leesbare wijze wordt deze streek, waarin de natuurmonumenten De Wieden (Natuurmonumenten) en De Weerribben (Staatsbosbeheer) zijn gelegen, besproken. Het beschrijft een uniek natuurgebied dat door mensenhanden ontstaan is, namelijk door het afgraven van het oorspronkelijk aanwezige veen. Door de huidige afwisseling van water en land is een zeer gevarieerd natuurgebied ontstaan. Nu het verven tot een einde is gekomen vereist het echter wel veel onderhoud, daar het anders grotendeels zou verlanden.

Het boek bespreekt achtereenvolgens de geologische ontwikkeling, de (cultuur)historische ontwikkeling en de flora en fauna van de diverse biotopen van het gebied. Daarnaast komt de invloed die de mens op het gebied gehad heeft en nog heeft aan de orde. Een beetje jammer is het, dat het boek slechts van een globale plattegrond van het gebied voorziet is, niet alle in de tekst gebruikte geografische aanduidingen zijn er in terug te vinden.

Het boek is fraai geïllustreerd en zeer leeswaard.

A.J. Lever

Het vogelboek (2e dr.).

Phillip Burton en Peter Hayman. Ede; Zomer & Keuning, 1981. 260 blz. afbn., reg. Prijs f 37,50 (tot 1 maart f 29,50).

Van Het vogelboek verscheen onlangs de tweede druk. Dit zeer fraai uitgevoerde boek, dat vooral voor de beginnende vogelaar een schat aan informatie biedt is op de omslagafbeeldingen na, geheel ongewijzigd, zij het, dat het thans geen gebonden editie betreft. Interessant is echter de aanzienlijk lagere prijs. Voor een recensie moge korthedshalve verwezen worden naar Vol. 66 (2) pag. 36 (februari 1977) van dit blad.

Dezerzijds van harte aanbevolen.

H. Th.